

Област: ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО

УЧЕБНА ЕДИНИЦА 18 – ТИ И АЗ... ДЕЦА С ЕДНИ И СЪЩИ ПРАВА	2
УЧЕБНА ЕДИНИЦА 19 – ПРИЯТЕЛСТВОТО.....	17
УЧЕБНА ЕДИНИЦА 20 – ДИГИТАЛНО ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО	29
УЧЕБНА ЕДИНИЦА 21 – ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА.....	42
УЧЕБНА ЕДИНИЦА 22 – НИЕ КАТО ГРАЖДАНИ НА СВЕТА.....	53

Учебна единица 18 – ТИ И АЗ... ДЕЦА С ЕДНИ И СЪЩИ ПРАВА

ИДЕНТИФИКАЦИЯ

ЗАГЛАВИЕ	Ти и аз... деца с едни и същи права
УЧИЛИЩНО НИВО	<ul style="list-style-type: none"> ○ Детска градина ○ Основно училище
КОНТЕКСТ	<ul style="list-style-type: none"> ○ Учебните дейности ще се развиват в училището и извън него. ○ Дейността трябва да включва максимум 2 класа ○ Ученици 5-7-годишни.
НУЖДА/ПРОБЛЕМ ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ	<p>Човешкото право е основен израз на потребност: това право все повече не се счита за такова. Това отношение води до индивидуализъм и пренебрегване на уважението и законността.</p> <p>Ползите от изпълнението на тази дейност, са:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● да се осъзнае, че човешкото право е отговор на основна потребност, която не може да бъде отречена или нарушена ● да станем съзнателни и убедени защитници на правата на всяко дете и на цялото човечество
ВКЛЮЧЕНА ЦЕЛЕВА ГРУПА	<ul style="list-style-type: none"> - Ключови играчи: Ученици, учители и обучители - Заинтересовани страни: културни асоциации - Бенефициенти: семействата на децата, цялата общност.
МЕТОДОЛОГИИ	<ul style="list-style-type: none"> ● Интервю ● Съвместно учене ● Брейнсторминг ● Дискусия ● Индивидуален и групов анализ

ПЛАНИРАНЕ

ОСНОВНИ ЦЕЛИ (Цели на обучението)	<ul style="list-style-type: none"> ● идентифициране на основните нужди на децата ● анализиране на ситуация, при която нуждите на децата не са задоволени ● свързване на основна потребност с конкретно право за това, гарантирано от Хартата на правата на детето ● размисли за правото, което се счита за важно за децата ● осъзнаване на правото на информация и участие като постижения на днешното общество в полза на детето ● знание как да работим за общото благо ● активиране на мета-познанието
--	--

**ГЛОБАЛНИ ЦЕЛИ
НА ОБУЧЕНИЕТО¹**
(Цели на
Обучението по
гражданство)

Предучилищно и начално училищно образование (5-9-годишни):

- *Развиване на умения за критично проучване и анализ:*
Основни предположения и динамика на силата.
- *Култивиране и управляване на идентичности, взаимоотношения и чувство за принадлежност:*
- Различни нива на идентичност.
- *Споделяне на ценности и отговорности въз основа на човешките права:*
Различни общности, към които принадлежат хората и как те са свързани.
- *Развиване на нагласи за оценяване и уважаване на различията и разнообразието:*
Различие и уважение към многообразието.
- *Прилагане на подходящи умения, ценности, вярвания и нагласи:*
Действия, които могат да се предприемат индивидуално и колективно.
- *Демонстриране на лична и социална отговорност за мирен и устойчив свят*
Етично отговорно поведение
- Развиване на мотивация и желание за грижа за общото благо
Ангажиране и предприемане на действия

**КЛЮЧОВИ
КОМПЕТЕНТНОСТИ
ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ
ЦЕЛИЯ ЖИВОТ**

- Грамотност
- Дигитални умения
- Междуличностни умения и способност за усвояване на нови компетентности
- Активно гражданство
- Предприемачество
- Културна осъзнатост и изразяване

**ВКЛЮЧЕНИ
УЧЕБНИ
ПРЕДМЕТИ**

- Национален език
- Математика
- Изкуства
- Музика

¹ “Глобално гражданско образование: теми и учебни цели” Публикувано през 2015 г. от Организацията на ООН за образование, наука и култура - UNESCO

ИЗПЪЛНЕНИЕ
**ОПИСАНИЕ НА
ДЕЙНОСТИТЕ**
ФАЗА 0:

 Цел: **Запознаване с възприятието на учениците правата на човека.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. За да въведе темата, той/тя моли учениците да се наредят в кръг и обяснява как работи интервюто. Той/тя задава въпроси, за да стимулира дискусията, като например:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Какво извикват в съзнанието ви думите „човешки права“?</i> ○ <i>Кой има такива права? Какви?</i> ○ <i>Кой е отговорен да гарантира, че те се зачитат?</i> ○ <i>Какво се случва, когато те не се зачитат?</i> ○ <i>Децата имат ли човешки права? Какви?</i> ○ <i>Знаете ли за случаи, при които правата на децата не се зачитат?</i> <p>2. Учителят събира отговорите на учениците и ги включва в табло.</p>	<p>1. Той/тя се нарежда в кръга и отговаря на въпросите един по един.</p> <p>2. Учениците наблюдават табло.</p>

ФАЗА 1

 Цел: **идентифициране на основните нужди на децата.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. Учителят представя играта „говорещи кръгове“ и обяснява как работи.</p> <p>2. Той/тя стартира играта като дава команда „обърнете се“.</p>	<p>1. Той/тя слуша инструкциите.</p> <p>2. Той/тя играе.</p>

<p>3. В края на играта времето за кръга се настройва отново и децата са поканени да изразят чувствата си (независимо дали са се чувствали комфортно по време на играта, защо...) и да докладват нуждите, които са съобщили на другите по време на играта.</p> <p>4. Той/тя записва потребностите, които децата са изразили (с икони за учениците от детската градина / писмено за учениците от началното училище).</p> <p>5. Той/тя насърчава споделянето с целия клас и прави табло с нуждите на децата, изразени устно от учениците.</p>	<p>3. Той/тя споделя чувствата/нуждите си и слуша отговорите на своите съученици</p>
--	--

ГОВОРЕЩИ КРЪГОВЕ (макс. време - 20 минути)

Учителят кани учениците да образуват два кръга, един вътрешен и един външен, и да се обърнат с лице един към друг, така че всяко дете да може да говори с друго. При команда „завърти“ двата кръга започват да вървят. При команда „стоп“ двата кръга спират и едното дете разговаря с това пред него: докато едното говори, другото слуша и след това, обратното, си разменят ролите. Говорещото дете трябва да каже от какво има нужда, какво чувства, нещата и най-важните хора, без които не може да живее. Другото, след като изслуша, изразява своите нужди. При новата команда „завърти“, двата кръга започват да се движат отново до ново "стоп". Дейността се повтаря.

ФАЗА 2:

Цел: да се анализира ситуация, при която нуждите на децата не са задоволени

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. За да накара учениците да се замислят върху факта, че изброените от тях потребности	1. Той/тя слуша.

	<p>не винаги са били зачитани, особено в миналото, учителят разказва приказката за Хензел и Гретел.</p> <p>2. Той/тя пита учениците за техните впечатления, като ги стимулира да коментират с въпроси като:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Какво направиха бащата и мащехата на Хензел и Гретел? o Защо решиха да ги напуснат? o Какво искаше да направи вещицата? o Как се отнасяше към Хензел? o А Гретел? Какво трябваше да направи тя? <p>3. Той/тя показва видео на приказката.</p> <p>4. Той/тя разделя класа на групи от по 3 деца и дава на всяка група да нарисуват следните сцени</p> <ul style="list-style-type: none"> o решението на бащата и мащехата o първото изоставяне с връщане o второто изоставяне без връщане o шоколадовата къща o Животът на Ханс след като е заловен от вещицата o животът на Гретел след залавянето ѝ от вещицата o смъртта на вещицата o щастливо завръщане у дома <p>5. Той/тя събира рисунките и ги закача на таблото, като следва последователността на сцените.</p> <p>6. Той/тя подчертава, че приказката на братя Грим е написана през 19 век, когато</p>	<p>2. Той/тя отговаря /слуша /споделя мнението си със своите съученици.</p> <p>3. Той/тя гледа прожекцията на приказката.</p> <p>4. Той/тя рисува историята.</p> <p>5. Той/тя предава рисунките за таблото, като следва последователността на сцените.</p> <p>6. Той/тя слуша и осъзнава, че историята принадлежи към</p>
--	---	---

<p>все още не е имало Харта за правата на детето. Въпреки това той/тя посочва, че е възможно да се изхожда от различната историческа ситуация, за да се разбере какви права са били отказани на Хензел и Гретел в светлината на днешните права.</p> <p>7. После той/тя задава стимулиращи въпроси като:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Какви основни нужди са били отказани на Хензел и Гретел?</i> ○ <i>Какви задължения е трябвало да изпълняват баща им и мащехата?</i> ○ <i>Какви изисквания на вещицата противоречат на зачитането на човешкото достойнство?</i> <p>8. Той/тя записва резултатите от дискусиата на табло (като икони или писмено, в зависимост от възрастта на учениците), като съпоставя отговорите и/или ги преформулира въз основа на съгласието на учениците.</p>	<p>исторически период от миналото, когато все още не е имало Харта за правата на детето.</p> <p>7. Той/тя слуша въпросите и споделя мнението си със своите съученици.</p> <p>8. Той/тя сътрудничи при подготовката на таблото.</p>
--	--

ФАЗА 3

Цел: **свързване на основна потребност с конкретно право, гарантирано от Хартата за правата на детето.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. Той/тя кани учениците да сравнят плаката от фаза 1 с този от фаза 2 и да идентифицират новите нужди, изразени от Хензел и Гретел, като ги добавят към списъка на класа.</p> <p>2. Той/тя предлага обвързване на всяка нужда с право, като предлага рисунка.</p>	<p>1. Той/тя сравнява двете табла и определя необходимостта от добавяне: да ходи на училище; да не се претоварва с тежка работа; да е гарантиран живота му.</p> <p>2. Той/тя свързва потребност с право по схемата на учителя.</p>

<p>3. Той/тя представя и раздава на децата книжка с Хартата на децата. Той/тя разделя учениците на групи и ги кани да свържат всяко право с член от Хартата на децата.</p> <p>4. Той/тя приканва учениците да поставят бележки, свързващи съответната статия с правото (в писмен вид за началното училище, като икони за децата от предучилищна възраст), според коментарите на класа.</p>	<p>3. Той/тя слуша, формира група и търси в Хартата на правата член, съответстващ на изброеното право.</p> <p>4. Той/тя попълва списъка с права, като ги свързва със съответния член, следвайки указанията на групата.</p>
--	--

ФАЗА 4

Цел: да разсъждават върху право, което се счита за важно за децата

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. Той/тя изследва право, избрано от учениците.</p> <p>2. Той/тя чете и повтаря детски стихчета за правото на игра няколко пъти, докато всички деца могат да го повторят. Моли ги да нарисуват картина върху римата.</p> <p>3. Той/тя взема рисунките и ги залепва по стените на класната стая.</p> <p>4. Той/тя ги моли да кажат какво е искал да предаде писателят, използвайки кратки изречения.</p> <p>5. Той/тя прочита член 31 от Конвенцията за правата на</p>	<p>1. Той/тя изразява мнението си, изслушва и след продължително обсъждане изборът пада върху правото на игра.</p> <p>2. Той/тя слуша, повтаря и научава детската рима за правото на игра. Той/тя рисува.</p> <p>3. Той/тя помага на учителя да закачи рисунките.</p> <p>4. Той/тя отговаря, слуша.</p>

<p>детето и задава стимулиращи въпроси като:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Какво означава, че играта изисква свободно време?</i> ○ <i>Имате ли свободно време за игра?</i> ○ <i>Какви игри играете?</i> ○ <i>Какво означава отдих?</i> ○ <i>Според вас вашите игри стимулират ли въображението и креативността или изискват повтарящи се жестове?</i> ○ <i>Защо правото на игра е свързано със свободното участие в художествения и културния живот?</i> 	<p>5. Той/тя изслушва четенето на члена и разсъждава със своите съученици върху значението на правото на игра, като отговаря на стимулиращите въпроси.</p>
--	--

ФАЗА 5

Цел: да се осъзнае правото на информация и участие като постижения на днешното общество в полза на детето

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<ol style="list-style-type: none"> 1. Той/тя задава следния въпрос: Как можете да отстоявате правата си? 2. Той/тя ги подканя да потърсят отговора в брошурата на Хартата на децата, изтеглена от уебсайта (вж. Фаза 3) и я прелиства заедно с класа. 3. Той/тя стимулира рефлексията, като задава въпроса: Тези, които имат право на информация и защита на собствената си личност, също имат задължението да 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Той/тя се опитва да отговори. 2. Той/тя взема книжката на Хартата за децата, прелиства я заедно с класа и намира в чл.12 и 42 правото на информация и участие. 3. Той/тя отговаря, признавайки правото-задължение на сдружение и разбира, че негово/нейно задължение е да защитава правата си, да допринася за реализирането на правата на другите деца и да участва в подобряването на действителността.

<p>4. Той/тя пита кои ситуации на нарушаване на правата на детето заслужават повече внимание.</p> <p>5. Той/тя залепва рисунките върху табло.</p>	<p>4. Той/тя обсъжда със своите съученици сериозни ситуации на нарушаване на правата и ги рисува.</p> <p>5. Той/тя сътрудничи при подготовката на таблото.</p>
---	--

ФАЗА 6

Цел: да знаеш как да работиш за общото благо

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. Учителят предлага да пренесат наученото за правата на децата в местната общност и предлага формулирането на въпросник за хората, живеещи в квартала.</p> <p>2. Учителят моли учениците да анализират резултатите и да приложат резултатите от въпросника с подкрепата на външни експерти, ако е необходимо.</p>	<p>1. Той/тя предлага въпросите за въпросника и го администрира на семейството и местната общност.</p> <p>2. Той/тя анализира резултатите с помощта на учителя, организира, планира и реализира в групи и с помощта на учители и експерти, включващи общността.</p>

ФАЗА 7

Цел: активиране на мета познанието

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. Той/тя подканя учениците да преминат през фазите на работата, които се записват в дневника за отделните ученици, с фокус върху:</p> <ul style="list-style-type: none"> - признаване на връзката между нуждите и правата на човека - значението на играта като развлекателна дейност, която освобождава нуждата от въображение, креативност и възможността за промяна 	<p>1. Той/тя минава отново през образователния процес.</p>

	<p>- връзка между право- задължение</p> <p>2. Той/тя иска да се идентифицира емоционалния, когнитивния и афективния ръст, като повторно предложи въпросите, зададени във фаза 0 и подтикне към анализ чрез въпроси: - Според вас отговорите еднакви ли са? - Кои са се променили? - Защо?</p> <p>3. Той/тя моли да самооценят работата си чрез следните въпроси: <i>o Интересна ли ви беше работата? Защо да/защо не?</i> <i>o Коя фаза ви се стори най- интересна или най-малко интересна и защо?</i> <i>o Какво бихте искали да направите по различен начин?</i> <i>o Кое послание ви хареса най- много?</i> <i>o Смятате ли, че може да бъде полезно за живота ви?</i> <i>o По какъв начин?</i></p>	<p>2. Той/тя отговаря отново на въпросите от фаза 0 и като слуша казаното по-рано, изразява мнението си за промените.</p> <p>3. Той/тя отговаря устно или писмено.</p>
--	--	--

РЕСУРСИ

- Човешки ресурси: учители, семейства, местна общност, експерти.
- Финансови ресурси: не е приложимо.
- Възможни партньорства с участници в общността: местни сдружения за защита на правата на човека

МЯСТО НА ДЕЙНОСТИТЕ

В класната стая: Учениците участват в игрите и дейностите, предложени от учителя, слушат историята и детското стихче и участват в дискусиата. Накрая те събират резултатите и изпълняват проекта за обучение на по гражданство въз основа на резултатите.

Извън класната стая: Провеждане на интервюта с членове на семейството и приятели, живеещи в квартала.

ОЦЕНКА И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

ЕЛЕМЕНТИ ЗА ОЦЕНКА	<p>В края на учебната единица ученикът трябва да може да:</p> <ul style="list-style-type: none">• идентифицира основните нужди на децата• анализира ситуация, при която нуждите на децата не са задоволени• да обвърже основна потребност с конкретно право, гарантирано от Хартата за правата на детето• разсъждения върху правото, което се счита за важно за децата• осъзнаване на правото на информация и участие като постижения на съвременното общество в полза на детето• Прилагане на практика на наученото и поставяне в услуга на общността за постигане на общото благо.
ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОЦЕНКА	<ul style="list-style-type: none">○ Въпросник за самооценка (Приложение 1)○ Таблица за оценяване, базирана на Глобалните образователни цели за обучение на гражданите, за възрастта 5-9 години (Приложение 2)
ДЕЙНОСТИ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ	Представяне на резултатите от проектите за обучението по гражданство в края на учебната година чрез изложба
ИНСТРУМЕНТИ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ	Покана за изложбата, училищни социални медии и уебсайт.

Приложение 1

Област: ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО

Учебна единица 18: ТИ И АЗ... ДЕЦА С ЕДНИ И СЪЩИ ПРАВА

ВЪПРОСНИК ЗА САМООЦЕНКА

Въпрос		Отговор
1.	Какво извикват в съзнанието ви думите „човешки права“?	
2.	Кой има такива права? Какви?	
3.	Кой е отговорен да гарантира, че те се зачитат?	
4.	Децата имат ли човешки права? Какви?	
5.	Каква е връзката между правото и дълга?	
6.	Изпълненият проект беше ли ви интересен? Защо да/защо не?	
7.	Коя фаза ви се стори най-интересна или най-малко интересна и защо?	
8.	Какво научихте, а не знаехте преди?	

Учителят може да добави въпроси, които той/тя смята за подходящи за оценка от ученика.

Приложение 2
Област: ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО
Учебна единица 18: ТИ И АЗ... ДЕЦА С ЕДНИ И СЪЩИ ПРАВА
ТАБЛИЦА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ²
Предучилищно и начално училищно образование (5-9 годишни):

Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Избройте различни източници на информация и развийте основни умения за проучване	Различни източници на информация и събиране на информация с помощта на редица инструменти и източници (приятели, семейство, местна общност, училище, анимации, истории, филми, новини)	
	Слушане и общуване точно и ясно (комуникативни умения, езици)	
	Идентифициране на ключови идеи и разпознаване на различни гледни точки	
	Тълкуване на послания, включително сложни или противоречиви послания	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Разберете как се вписвате и взаимодействате със света около нас и развивате вътрешноличностни и междуличностни умения	Самоидентичност, принадлежност и взаимоотношения (със себе си, семейство, приятели, общност, регион, държава)	
	Къде живея и как моята общност се свързва с по-широкия свят	
	Самочувствието и стойността на другите	
	Отношение към другите и изграждане на положителни взаимоотношения	
	Разпознаване на собствените емоции и тези на другите	

² “Глобално гражданско образование: теми и учебни цели” Публикувано през 2015 г. от Организацията на ООН за образование, наука и култура - UNESCO

	Искане и предлагане на помощ	
	Комуникация, грижа за сътрудничеството и грижа за другите	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Илюстриране на различията и връзките между различните социални групи	Прилики и различия в и между културите и обществата (пол, възраст, социално-икономически статус, маргинализирано население)	
	Връзки между общностите	
	Общи основни нужди и права на човека	
	Оценяване и уважение за всички човешки и живи същества, околната среда и нещата	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Разграничаване на еднаквостта и различията и признаване, че всеки има права и отговорности	Какво ни прави подобни и какво ни прави различни от другите хора в общността (език, възраст, култура, начин на живот, традиции, характеристики)	
	Значението на уважението и добрите отношения за нашето благосъстояние	
	Научете се да слушате, да разбирате, да се съгласявате и да не се съгласявате, да приемате различни възгледи и гледни точки	
	Уважение към другите и себе си и оценяване на различията	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Разглеждане на възможните начини за предприемане на действия за подобряване на света, в който живеем	Как нашият избор и действия могат да направят нашия дом, училищна общност, страна и планета по-добро място за живеене и да защитят околната среда	
	Да се научим да работим заедно (съвместни проекти по въпроси от реалния живот в общността – например работа с други за събиране и представяне на информация и	

	използване на различни методи за съобщаване на констатации и идеи)	
	Умения за вземане на решения и решаване на проблеми	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Обсъждане как нашият избор и действия влияят на другите хора и планетата и приемане на отговорно поведение	Грижа и уважение към себе си, към другите и към околната среда	
	Индивидуални и общностни ресурси (културни, икономически) и концепции за богати/бедни, справедливи/несправедливи	
	Връзки между хората и околната среда	
	Приемане на навици за устойчиво потребление	
	Лични избори и действия и как те влияят на другите и на околната среда	
	Разграничаване между „правилно“ и „грешно“ и причини за нашите избори и преценки	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Осъзнаване на важността и ползите от гражданската ангажираност	Различни гледни точки за социалната справедливост и етичната отговорност в различни части на света и вярванията, ценностите и факторите, които им влияят	
	Как тези гледни точки могат да повлияят на честни/несправедливи, етични/неетични практики	
	Ефективно и етично гражданско ангажиране с глобалните проблеми (състрадание, съпричастност, солидарност, диалог, грижа и уважение към хората и околната среда)	
	Етични дилеми (детски труд, продоволствена сигурност, законни и нелегитимни форми на действие, като използване на насилие), пред които са изправени гражданите при поемането на своите политически и социални отговорности и ролята им на глобални граждани.	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
ОБЩ СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		

Учебна единица 19 – ПРИЯТЕЛСТВОТО

ИДЕНТИФИКАЦИЯ

ЗАГЛАВИЕ Приятелството

УЧИЛИЩНО НИВО Начално училище

КОНТЕКСТ

- Учебните дейности ще се провеждат вътре в и извън училището.
- Дейността трябва да включва максимум 2 класа (по 18-20 ученици в клас)
- Ученици **8-9-годишни**.

НУЖДА/ПРОБЛЕМ ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ

Въпреки че приятелството е основен елемент в емоционалното, когнитивното и социалното израстване на децата, често се случва някои приятелски отношения да водят до социално неадекватни и негативни нагласи.

Чрез прилагането на тази учебна единица ще бъдат постигнати следните ползи:

- да могат отговорно да приемат отношения на „истинско приятелство” към връстниците си и хората като цяло.
- да осъзнаят, че ценността на приятелството е в основата на етиката на взаимно уважение, диалог и уважение.

ВКЛЮЧЕНА ЦЕЛЕВА ГРУПА

- Ключови играчи: Ученици, учители и обучители
- Заинтересовани страни: културни асоциации
- Бенефициенти: семействата на децата, цялата общност.

МЕТОДОЛОГИИ

- Интервю
- Брейнсторминг
- Дискусия
- Съвместно учене
- Индивидуален и групов анализ
- Учене чрез правене
- Мозайка

ПЛАНИРАНЕ

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

(Цели на обучението)

- Да се разбере какво знаят учениците за понятието приятелство.
- Да разберат стойността на приятелството за всеки човек
- Да разберат качеството и динамиката на приятелството
- Да осъзнаят стойността на приятелството
- Да пренасят наученото за постигане на общото благо
- Да се активира мета-познанието

ГЛОБАЛНИ ЦЕЛИ

НА ОБУЧЕНИЕТО³

(Цели на

Обучението по гражданство)

Предучилищно и начално училищно образование (5-9-годишни):

- *Развиване на умения за критично проучване и анализ:*
Основни предположения и динамика на силата.
- *Култивиране и управление на идентичности, взаимоотношения и чувство за принадлежност:*
Различни нива на идентичност.
- *Споделяне на ценности и отговорности на базата на човешките права:*
Различни общности, към които принадлежат хората и как те са свързани.
- *Развиване на нагласи за оценяване и уважаване на различията и разнообразието:*
Различие и уважение към разнообразието.
- *Прилягане на подходящи умения, ценности, вярвания и нагласи:*
Действия, които могат да се предприемат индивидуално и колективно.
- *Демонстриране на лична и социална отговорност за мирен и устойчив свят*
Етично отговорно поведение
- *Развиване на мотивация и желание да се грижат за общото благо*
Ангажиране и предприемане на действия

КЛЮЧОВИ

КОМПЕТЕНТНОСТИ

ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ

ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

- Грамотност
- Дигитални, научни и инженерни умения
- Дигитални и базирани на технологии компетентности
- Междучелностни умения и способност за усвояване на нови компетентности
- Активна гражданска позиция
- Предприемачество

³ “Глобално гражданско образование: теми и учебни цели” Публикувано през 2015 г. от Организацията на ООН за образование, наука и култура - UNESCO

**ВКЛЮЧЕНИ
УЧЕБНИ
ПРЕДМЕТИ**

- Национален език
- Изкуства
- ИКТ
- Математика

ИЗПЪЛНЕНИЕ
**ОПИСАНИЕ НА
ДЕЙНОСТИТЕ**
ФАЗА 0:

 Цел: **Запознаване с възприятието на учениците за приятелството.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. За да въведе темата, той/тя моли учениците да се наредят в кръг и обяснява как работи интервюто. Той/тя задава въпроси, за да стимулира дискусията, като например: <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Какво извиква в съзнанието ви думата „приятелство“?</i> ○ <i>Какво е приятелството?</i> ○ <i>Как се случва приятелството?</i> ○ <i>Какви са характеристиките на истинския приятел?</i> ○ <i>Кога свършва приятелството?</i> 	1. Той/тя се подрежда в кръга и отговаря на въпросите един по един.
2. Учителят събира отговорите на учениците и иска да ги обобщат в мисловна карта.	2. Учениците обобщават отговорите в мисловна карта.

ФАЗА 1

 Цел: **Да се разбере стойността на приятелството.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. Учителят предлага игрова дейност, предназначена да помогне на ученика да разбере важността на междуличностните отношения за съвместния живот, като се зачитат гледните точки на другите.	1. Той/тя се включва в играта.

2. Той/тя раздава въпросник, за да събере данни за наученото.

3. Той/тя иска от учениците да обобщят данните в графика и да анализират наученото. | 2. Той/тя попълва въпросника.

3. Той/тя подрежда данните в графика и ги представя, като ги сравнява с тези на своите съученици. |
|--|--|

ФАЗА 2:

Цел: **Разбиране на качеството и динамиката на приятелството**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. Той/тя иска всеки ученик да напише число от 1 до 5. 2. Той/тя дава на всеки кратък текст за четене, от който трябва да идентифицира значението на приятелството и различните му определения. 3. В края на времето, определено за четене и анализ, той/тя събира децата с еднакъв номер в групи и ги кара да обсъдят какво са разбрали и да направят табло или концептуална карта. 4. Той/тя иска всяка група да илюстрира таблото си и помага да се синтезира работата на различните групи в едно табло. 5. Той/тя представя афоризма: „Приятелят познава мелодията на сърцето ни и я пее, когато забравим думите“. (С.З. Люис) 6. Дискусия: Какво ви говори този афоризъм? Какво означава за теб това, че приятелят познава мелодиите на сърцето ни?	1. Той/тя пише числото. 2. Той/тя чете получения текст, опитва се да разбере определенията за приятелство и ги подчертава. 3. Той/тя обсъжда със съучениците си и прави табло заедно с тях. 4. Той/тя илюстрира със съучениците си от групата създаденото табло и допринася за създаването на общото табло. 5. Той/тя слуша и записва афоризма и участва в дискусията. 6. Той/тя обобщава изводите на картата.

<p>7. Той/тя показва филма "Чудо" и започва дискусия, която ръководи.</p> <p>8. Той/тя ги моли да направят графика за състоянието на ума при гледане на филма. Той/тя събира графиките на табло.</p> <p>9. Той/тя ги кани да разсъждават върху чувствата на героите и ги кани да напишат текст, поставяйки се на мястото на другия.</p>	<p>7. Той/тя гледа филма, разсъждава върху него и отговаря.</p> <p>8. Той/тя изработва графиката и помага за изработване на таблото.</p> <p>9. Той/тя разработва текста.</p>
---	--

ФАЗА 3

Цел: **Осъзнаване на стойността на приятелството.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. Той/тя чете текста на приказка (напр. "Карнавалът на насекомите") и открива дискусия. Той/тя ги кани да превърнат връзката на приятелство между насекоми в детско стихче.</p> <p>2. Той/тя чете глава XXI от книгата "Малкият принц" от Сент-Екзюпери. Преди четенето той/тя пита: Какво означава "да опитомиш"? Защо смятате, че си струва да се опитомите, ако плачете, когато трябва да се разделите?</p> <p>3. Той/тя разделя класа на 5 групи и ги моли да прочетат и обяснят със свои думи 5 различни изречения. Той/тя иска всяка група да обясни на другите съученици какво са направили в групата.</p>	<p>1. Той/тя слуша и участва в дискусията.</p> <p>2. Той/тя слуша, разсъждава, отговаря. Мисли за историята, която ще чуе.</p> <p>3. Той/тя се включва на групата. Чете и споделя обяснението на изреченията. Илюстрира направеното.</p>

ФАЗА 4

Цел: Пренасяне на разбраното за постигане на общото благо

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. Той/тя предлага общността да бъде наказана да осъзнае истинското значение на приятелството.	1. Той/тя дава мнението си.
2. Той/тя иска от учениците да подготвят въпросник, който да дадат у дома и в училище, за да се идентифицира проектът, който трябва да се осъществи, насочен към повишаване на осведомеността по тази тема.	2. Учениците се разделят на групи и формулира възможни въпроси за въпросника. Всяка група представя своята работа и заедно с останалите изготвя единен въпросник.
3. Учителят иска от учениците да изпратят въпросника на членовете на семейството си, на приятелите и съучениците си.	3. Учениците административат въпросника.
4. Той/тя ги моли да анализират резултатите и да ги обобщят в графика.	4. Той/тя анализира данните със своите съученици чрез графика.
5. Той/тя иска да изпълнят проекта.	5. Със своите съученици той/тя планира, проектира и реализира проекта.
6. Той/тя иска да представят работата си пред обществото.	6. Той/тя представя резултатите от работата си пред обществото.

ФАЗА 5

Цел: Да се активира мета-познанието

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. Той/тя иска от учениците да преминат през фазите на учебната единица.	1. Той/тя преминава през стъпките и ги обобщава в диаграма.
2. Той/тя предлага въпросите, зададени във фаза 0, и отбелязва различните отговори на табло. Исква от	2. Той/тя отговаря на въпросите и ги обобщава на табло.

	<p>учениците да ги обобщят на карта.</p> <p>3. Той/тя ги моли да сравнят картата, направена в началото на работата, с текущата и да идентифицират какво се е променило.</p> <p>4. Той/тя иска учениците да самооценят работата си чрез следните въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Интересна ли ви беше работата? Защо да/защо не?</i> ○ <i>Коя фаза ви се стори най-интересна или най-малко интересна и защо?</i> ○ <i>Какво бихте искали да направите по различен начин?</i> ○ <i>Кое послание ви хареса най-много?</i> ○ <i>Смятате ли, че може да бъде полезно за живота ви?</i> ○ <i>По какъв начин?</i> <p>5. Учителят моли учениците да представят своите констатации от въпросника и да създадат финалната карта.</p>	<p>3. Той/тя сравнява двете карти и идентифицира какво се е променило.</p> <p>4. Той/тя попълва въпросника.</p> <p>5. Той/тя работи заедно със съучениците си върху финалната карта.</p>
--	---	--

РЕСУРСИ

- Човешки ресурси: учители/обучители, ученици, семейства, местна общност.
- Финансови ресурси: не е приложимо.
- Възможни партньорства с участници в общността: местни културни сдружения.

МЯСТО НА ДЕЙНОСТИТЕ	В класната стая: Учениците участват в дейностите, предложени от учителя, слушат историята и участват в дискусията, подготвят сценария за въпросника. Накрая събират резултатите и изпълняват проекта за обучение по гражданство въз основа на резултатите. Извън класната стая: Дават въпросника на семействата си, приятелите си и други съученици.
----------------------------	---

ОЦЕНКА И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

ЕЛЕМЕНТИ ЗА ОЦЕНКА	В края на учебната единица ученикът трябва да може да: <ul style="list-style-type: none">• Разбира важноста на междуличностните отношения за съвместния живот, като се зачитат гледните точки на другия.• Може да сътрудничи с другите• Може да планира, проектира и изпълнява задачите в група• Прилага на практика наученото и да се поставя в услуга на общността за постигане на общото благо.
ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОЦЕНКА	<ul style="list-style-type: none">○ Въпросник за самооценка (Приложение 1)○ Таблица за оценяване, базирана на Глобалните образователни цели за обучение на гражданите, за възрастта 5-9 години (Приложение 2)
ДЕЙНОСТИ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ	Представяне на резултатите от проектите за обучението по гражданство в края на учебната година чрез изложба или брошура.
ИНСТРУМЕНТИ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ	Листовка, публикации в социалните мрежи, училищен уебсайт.

Приложение 1

Област: ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВОУчебна единица 19: **ПРИЯТЕЛСТВОТО****ВЪПРОСНИК ЗА САМООЦЕНКА**

Въпрос		Отговор
1.	Какво е приятелството?	
2.	Как възниква приятелството?	
3.	Какви са характеристиките на истинския приятел?	
4.	Каква е динамиката на приятелските отношения?	
5.	Изпълненият проект беше ли ви интересен? Защо да/защо не?	
6.	Коя фаза ви се стори най-интересна или най-малко интересна и защо?	
7.	Какво научихте, а не знаехте преди?	

Учителят може да добави въпроси, които той/тя смята за подходящи за оценка от ученика.

Приложение 2
Област: ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО
Учебна единица 19: ПРИЯТЕЛСТВОТО
ТАБЛИЦА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ⁴
Предучилищно и начално училищно образование (5-9 годишни):

Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Развиване на основни умения за проучване чрез различни източници на информация	Различни източници на информация и събиране на информация с помощта на набор от инструменти и източници (приятели, семейство, местна общност, училище, карикатури, истории, филми, новини)	
	Слушане и общуване точно и ясно (комуникационни умения, езици)	
	Идентифициране на ключови идеи и разпознаване на различни гледни точки	
	Интерпретиране на съобщения, включително сложни или противоречиви съобщения	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Познание за това как се вписваме и как си взаимодействаме със света около нас и развиване на вътрешноличностни и междуличностни умения	Самоличност, принадлежност и взаимоотношения (аз, семейство, приятели, общност, регион, държава)	
	Къде живея и как общността ми се свързва с целия свят	
	Самооценка и оценка на другите	
	Подход към другите и изграждане на положителни взаимоотношения	
	Разпознаване на емоциите у нас и у другите	
	Искане и предлагане на помощ	
	Комуникация, сътрудничество, загриженост и грижа за другите	

⁴ “Глобално гражданско образование: теми и учебни цели” Публикувано през 2015 г. от Организацията на ООН за образование, наука и култура - UNESCO

СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Илюстриране на различията и връзките между различните социални групи	Прилики и различия в и между културите и обществата (пол, възраст, социално-икономически статус, маргинализирано население)	
	Връзки между общностите	
	Общи основни нужди и човешки права	
	Да ценим и уважаваме всички човешки и живи същества, околната среда и нещата	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Разграничаване на еднаквостта и различията и признаване, че всеки има права и отговорности	Какво ни прави подобни и какво ни прави различни от другите хора в общността (език, възраст, култура, начин на живот, традиции, характеристики)	
	Значението на уважението и добрите отношения за нашето благополучие	
	Да се научиш да слушаш, да разбираш, да се съгласяваш и да не се съгласяваш, да приемаш различни възгледи и гледни точки	
	Уважаване на другите и себе си и оценяване на различията	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Разглеждане на възможните начини за предприемане на действия за подобряване на света, в който живеем	Как нашият избор и действия могат да направят нашия дом, училищна общност, страна и планета по-добро място за живеене и да защитят околната среда	
	Да се научим да работим заедно (съвместни проекти по въпроси от реалния живот в общността – например работа с други за събиране и представяне на информация и използване на различни методи за съобщаване на констатации и идеи)	
	Умения за вземане на решения и решаване на проблеми	

СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Обсъждане как нашите избори и действия влияят на другите хора и планетата и възприемане на отговорно поведение	Грижа и уважение към себе си, другите и околната среда	
	Индивидуални и общностни ресурси (културни, икономически) и концепции за богати/бедни, справедливи/несправедливи	
	Взаимовръзки между хората и околната среда	
	Възприемане на навици за устойчиво потребление	
	Лични избори и действия и как те засягат другите и околната среда	
	Разграничаване между „правилно“ и „грешно“ и даване на причини за нашите избори и преценки	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Познаване на значението и ползите от гражданското участие	Различни гледни точки за социалната справедливост и етичната отговорност в различни части на света и вярванията, ценностите и факторите, които им влияят	
	Как тези гледни точки могат да повлияят на справедливи/несправедливи, етични/неетични практики	
	Ефективно и етично гражданско ангажиране с глобалните проблеми (състрадание, съпричастност, солидарност, диалог, грижа и уважение към хората и околната среда)	
	Етични дилеми (детски труд, продоволствена сигурност, законни и нелегитимни форми на действие, като използване на насилие), пред които са изправени гражданите при поемането на своите политически и социални отговорности и ролята им на глобални граждани.	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
ОБЩ СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		

Учебна единица 20 – ДИГИТАЛНО ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО

ИДЕНТИФИКАЦИЯ

ЗАГЛАВИЕ	Дигитално глобално гражданство
УЧИЛИЩНО НИВО	<ul style="list-style-type: none"> ○ Основно училище ○ Прогимназиално училище
КОНТЕКСТ	<ul style="list-style-type: none"> ○ Учебните дейности ще се извършват вътре в и извън училището. ○ Дейностите трябва да включват най-много 2 класа. ○ Ученици 9-12-годишни.
НУЖДА/ПРОБЛЕМ ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ	<p>През последните години се наблюдава увеличаване на културните различия между ученици от различни страни в едно и също училище.</p> <p>Освен това дистанционното обучение, което се наложи поради пандемията от Covid-19, е допълнителна пречка за интеграцията и развитието на съпричастност и съвместна отговорност.</p> <p>Чрез прилагането на тази учебна единица учениците, техните семейства и като цяло местната общност могат да засилят своята съпричастност, като се фокусират върху приликите на чужденците.</p>
ВКЛЮЧЕНА ЦЕЛЕВА ГРУПА	<ul style="list-style-type: none"> - Ключови играчи: Ученици, учители и обучители - Заинтересовани страни: асоциации, които работят в областта на социалните медии - Бенефициенти: семействата на децата, цялата общност.
МЕТОДОЛОГИИ	<ul style="list-style-type: none"> ● Интервю ● Брейнсторминг ● Дискусия ● Ролева игра ● Учене чрез правене

ПЛАНИРАНЕ

ОСНОВНИ ЦЕЛИ (Цели на обучението)	<ul style="list-style-type: none"> ● Да се идентифицират съществуващите знания за взаимоотношенията ● Да разбере важността на слушането ● Да разберем как да разпознаваме и приемаме разнообразието чрез релационното измерение ● Да се разбере необходимостта да се работи за благополучието на общността ● Да се активира мета-познанието
--	--

Прогимназиално образование (9-12 години):

ГЛОБАЛНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО⁵ (Цели на Обучението по гражданство)

- *Развиване на умения за критично проучване и анализ:*
Основни предположения и динамика на силата.
- *Култивиране и управляване на идентичности, взаимоотношения и чувство за принадлежност:*
Различни нива на идентичност
- *Споделяне на ценности и отговорности въз основа на човешките права:*
Различни общности, към които принадлежат хората и как те са свързани.
- *Демонстриране на лична и социална отговорност за мирен и устойчив свят*
Ангажиране и предприемане на действия
- *Развиване на нагласи за оценяване и уважаване на различията и разнообразието:*
Различия и уважение към многообразието.
- *Прилагане на подходящи умения, ценности, вярвания и нагласи:*
Действия, които могат да се предприемат индивидуално и колективно.
- *Развиване на мотивация и желание да се грижим за общото благо*
Етично отговорно поведение

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

- Грамотност
- Многоезичност
- Дигитални и основани на технологии компетентности
- Междоличностни умения и способност за усвояване на нови компетентности
- Активна гражданска позиция
- Предприемачество
- Културно съзнание и изразяване

ВКЛЮЧЕНИ УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ

- Национален език
- Чужди езици
- История
- География
- Изкуства
- Спорт
- Музика

⁵ “Глобално гражданско образование: теми и учебни цели” Публикувано през 2015 г. от Организацията на ООН за образование, наука и култура - UNESCO

ИЗПЪЛНЕНИЕ
**ОПИСАНИЕ НА
ДЕЙНОСТИТЕ**
ФАЗА 0:

Цел: Запознаване с възприятието на учениците за връзката.

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. За да въведе темата, той/тя моли учениците да се наредят в кръг и обяснява как работи интервюто. Той/тя задава въпроси, за да стимулира дискусията, като например:</p> <ul style="list-style-type: none"> o <i>Какво извиква в съзнанието ви думата „връзка“?</i> o <i>Какви са елементите на една добра връзка?</i> o <i>Защо са ни необходими връзки?</i> o <i>Кога се чувствате във връзка с друг човек?</i> o <i>Какви проблеми генерира липсата на връзка?</i> o <i>Какви елементи трябва да променим/премахнем в днешното общество, за да направим живота си повече основан на взаимоотношения?</i> <p>2. Учителят събира отговорите на учениците на табло и моли учениците да ги обобщят в мисловна карта.</p>	<p>1. Той/тя се подрежда в кръга и отговаря на въпросите един по един.</p> <p>2. Учениците наблюдават отговорите и ги обобщават в мисловна карта.</p>

ФАЗА 1

Цел: Разбиране на важността на слушането.

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. Учителят предлага следната игрова дейност, като подрежда учениците в кръг: Всички членове на кръга, като държат очите си затворени, трябва да издадат звук с гласа или тялото си, след като партньорът от</p>	<p>1. Той/тя се нарежда в кръга и играе.</p>

	<p>дясната им страна е направил това. Човекът, който е започнал кръга, ще спре да издава звук веднага щом звукът на човека отляво достигне до него или нея и така нататък, докато отново настъпи тишина.</p> <p>2. Учителят задава въпроси, за да разсъждават учениците върху играта:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Какво почувствахте? o Какво ви накара да се почувствате неудобно? o Защо според вас играта беше успешна или неуспешна? <p>3. Учителят предлага друга игра за уменията да се изслушват другите, като ги разделя по двойки и моли всеки от тях да каже на другия за нужда или неудобна ситуация, която е изпитал. След като изслуша казаното, другият се опитва да представи казаното от него с движения на тялото. След това двойките се сменят.</p> <p>4. Дебрифинг:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Трудно ли беше? o Успяхме ли да се идентифицираме и да разберем ситуацията на другия? Защо мислиш така? <p>5. Той/тя иска да обобщи анализираното на двете ситуации с мисловна карта.</p> <p>6. Учителят предлага да се интервюират някои хора.</p> <p>7. Учителят води целия клас на място за срещи (напр. площад), за да могат учениците да слушат</p>	<p>2. Той/тя участва в дискусията.</p> <p>3. Учениците се разделят на двойки, всеки разказва и/или слуша другия. Опитват се да представят с тялото си чутото от партньора.</p> <p>4. Участва в дискусията.</p> <p>5. Учениците си сътрудничат в изготвянето на мисловната карта.</p> <p>6. Учениците подготвят интервюто.</p> <p>7. Учениците отиват на мястото за срещи.</p>
--	--	---

<p>други хора, включително възрастни.</p> <p>8. Чрез видео интервю учениците ще помолят присъстващите да изразят какви въпроси, нужди, съмнения имат.</p> <p>9. Обратно в класната стая, учителят иска учениците да разсъждават върху нуждите и съмненията на интервюираните хора.</p>	<p>8. Той/тя интервюира хората.</p> <p>9. Той/тя размисля върху събраната информация.</p>
--	---

ФАЗА 2:

Цел: Да разберем как да разпознаваме и приемаме разнообразието чрез релационното измерение.

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. Учителят предлага игра напр. Тривиално, като разделите класа на две групи и задавате въпроси за история-музика-литература-игри от различни страни. На края задава въпроси за размисъл:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Знаехте ли всички отговори?</i> ○ <i>Защо?</i> ○ <i>Имахте ли затруднения с отговора?</i> ○ <i>Защо?</i> <p>2. Учителят разделя класа на четири групи и кани 4 семейства на ученици от други страни или представители на сдружения на мигранти и ги моли да разкажат как са живели в своята страна.</p> <p>3. Той/тя моли всяка група да идентифицира характеристиките на чутото и да постави отговорите си в таблица, която след това ще бъде дадена на друга група.</p>	<p>1. Учениците се разделят на групи и участват в играта и в дискусиите като отговарят на въпросите. Обобщават с ключови думи.</p> <p>2. Той/тя слуша, задава въпроси и си води бележки.</p> <p>3. Той/тя идентифицира характеристиките заедно с членовете на групата си и ги поставя в таблица, която дава на друга група.</p>

<p>4. Той/тя предлага на 4-те групи да опишат живота на човек, живеещ в друга държава, на базата на получената таблица. Дебрифинг: - Лесно ли ви беше да представите написаното от друга група? - Защо?</p> <p>5. Той/тя представя материал, свързан с концепцията за РЕЛАЦИОНЕН ЧОВЕК и САМОРЕФЛЕКТИВЕН ЧОВЕК и моли всеки ученик да идентифицира характеристики, които да бъдат включени в диаграма.</p> <p>6. Той/тя разделя класа на две групи и моли всяка група да подкрепи релационния човек или мъжа в отношенията или саморефлексивния човек, като проучва възможни интервенции, които биха могли да опровергават другата позиция и да подкрепят тяхната собствена.</p> <p>7. Той/тя иска двете групи да си представят, че са в токшоу и да представят тезата си, опровергавайки другата, спазвайки времето и правилата на поведение.</p> <p>8. Накрая той/тя ги моли да сменят ролите си и да подготвят ново токшоу. ДЕБРИФИНГ за извършената дейност: - Как се чувствахте по време на токшоуто? - Какво харесахте и какво не? - Защо?</p>	<p>4. Той/тя организира ролите, чете информацията на масата и представя това, което се изисква. Той/тя участва в дискусиата.</p> <p>5. Той/тя чете материала и идентифицира характеристиките и ги поставя в таблица.</p> <p>6. Учениците се разделят на 2 групи и си сътрудничат с останалите, за да дефинират възможни интервенции, както се изисква.</p> <p>7. Той/тя участва в токшоуто.</p> <p>8. Учениците сменят позициите си и участват в ново токшоу. Участват в дискусиата и дават мнението си.</p>
---	--

- Коя позиция намерихте за най-лесна?
 - Защо?

ФАЗА 3

Цел: **Разбиране на необходимостта да се действа за благополучието на общността.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. Той/тя предлага да се повиши осведомеността на общността за слушането като основа за коректна връзка, която преодолява различията.	1. Той/тя дава мнението си.
2. Той/тя моли да се изготви въпросник, който да бъде даден у дома, в училище и в квартала, за да се идентифицира проектът, който ще бъде реализиран.	2. Той/тя участва в група и формулира възможните въпроси от въпросника. Той/тя администрира въпросника.
3. Той/тя иска да бъдат анализирани резултатите и обобщени в графика.	3. Той/тя анализира данните и изготвя графика заедно със съучениците си.
4. Той/тя иска да бъде изпълнен проекта.	4. Той/тя планира със своите съученици, проектира и изпълнява това, което се изисква.
5. Исква да бъде представена работата пред общността.	5. Учениците показват работата си пред общността.

ФАЗА 4

Цел: **Да се активира мета-познанието**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. Той/тя иска учениците да преминат през фазите на учебната единица.	1. Той/тя преминава през стъпките и ги обобщава в диаграма.
2. Той/тя предлага въпросите, зададени във фаза 0 и отбелязва различните отговори на табло. Той/тя	2. Той/тя отговаря на въпросите и ги обобщава на табло.

<p>моли учениците да ги обобщят на карта.</p> <p>3. Той/тя предлага въпросите, зададени във фаза 0, и отбелязва различните отговори на табло, моли учениците да ги обобщят на карта.</p> <p>4. Той/тя ги моли да сравнят картата, направена в началото на работата, с текущата и да идентифицират какво се е променило.</p> <p>5. Той/тя иска да самооценят работата си чрез следните въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Интересна ли ви беше работата? Защо да/защо не?</i> ○ <i>Коя фаза ви се стори най-интересна или най-малко интересна и защо?</i> ○ <i>Какво бихте искали да направите по различен начин?</i> ○ <i>Кое послание ви хареса най-много?</i> ○ <i>Смятате ли, че може да бъде полезно за живота ви? По какъв начин?</i> <p>6. Учителят моли учениците да представят своите констатации от въпросника и да създадат заключителна карта.</p>	<p>3. Учениците отговарят на въпросите и ги обобщават на карта.</p> <p>4. Той/тя сравнява двете карти и идентифицира какво се е променило.</p> <p>5. Той/тя попълва въпросника.</p> <p>6. Той/тя работи заедно със съучениците си върху финалната карта.</p>
--	--

РЕСУРСИ

- Човешки ресурси: учители, семейства, известни хора.
- Финансови ресурси: неприложимо.
- Възможни партньорства с участници в общността: местни и национални културни институции/асоциации

МЯСТО НА ДЕЙНОСТИТЕ

В класната стая:

Учениците участват в игрите и дейностите, предложени от учителя, слушат историята и участват в дискусиата, подготвят въпросите за въпросниците. Накрая те събират резултатите и изпълняват проекта за обучение по гражданство въз основа на резултатите.

Извън класната стая:

Провеждане на интервюта с членове на семейството и приятели, живеещи в квартала.

ОЦЕНКА И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

ЕЛЕМЕНТИ ЗА ОЦЕНКА

В края на учебната единица ученикът трябва да може да:

- идентифицира съществуващите знания за връзката
- разбират важността на слушането
- разбират как да разпознават и приемат разнообразието чрез релационното измерение
- разбира необходимостта да действа за благополучието на общността
- прилага на практика наученото и да се поставя в услуга на общността за постигане на общото благо.

ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОЦЕНКА

- Въпросник за самооценка (**Приложение 1**)
- Таблица за оценяване, базирана на Глобалните образователни цели за обучение на гражданите, за възрастта 5-9 години (**Приложение 2**)

ДЕЙНОСТИ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

Представяне на резултатите от проекта за обслужване и обучение в края на учебната година чрез изложба или брошура.

ИНСТРУМЕНТИ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

Листовка, събития, публикации в социалните мрежи, училищен уебсайт.

Приложение 1

Област: ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО

Учебна единица 20: ДИГИТАЛНО ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО

ВЪПРОСНИК ЗА САМООЦЕНКА

Въпрос		Отговор
1.	Какво извиква в съзнанието ви думата „връзка“?	
2.	Кои са елементите на една добра връзка?	
3.	Защо имаме нужда от връзки?	
4.	Защо момчетата и момичетата могат да играят една и съща игра без никакви проблеми?	
5.	Какви проблеми създава липсата на връзки?	
6.	Изпълненият проект беше ли ви интересен? Защо да/защо не?	
7.	Коя фаза ви се стори най-интересна или най-малко интересна и защо?	
8.	Какво научихте, а не знаехте преди?	

Учителят може да добави въпроси, които той/тя смята за подходящи за оценка от ученика.

Приложение 2

Област: ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО

Учебна единица 20: ДИГИТАЛНО ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО

 ТАБЛИЦА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ⁶
 Прогимназиално образование (9-12 years)

Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Да се прави разлика между факти/мнения, реалност/фикция и различни гледни точки	Медийна грамотност и умения за ползване на социални медии (различни форми на медии, включително социални медии)	
	Различни гледни точки, субективност, доказателства и пристрастия	
	Фактори, влияещи върху гледните точки (пол, възраст, религия, етническа принадлежност, култура, социално-икономически и географски контекст, идеологии и системи от вярвания или други обстоятелства)	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Разглеждане на различните нива на идентичност и техните последици за управлението на взаимоотношенията с другите	Как сме свързани с по-широкия свят извън нашата непосредствена общност и чрез различни модалности (медии, пътувания, музика, спорт, култура)	
	Национална държава, международни организации и органи, мултинационални корпорации	
	Съпричастност, солидарност, управление и разрешаване на конфликти, предотвратяване на насилие, в т.ч	
	Преговори, посредничество, помирение, печеливши решения	
	Регулиране и управление на силни емоции (положителни и отрицателни)	
	Устояване на отрицателен натиск от връстници	

⁶ “Глобално гражданско образование: теми и учебни цели” Публикувано през 2015 г. от Организацията на ООН за образование, наука и култура - UNESCO

СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Сравняване и съпоставяне на споделени и различни социални, културни и правни норми	Различни култури и общества отвъд собствения опит и стойността на различните гледни точки	
	Създаване на правила и ангажиране в различни части на света и между различни групи	
	Признаване и зачитане на разнообразието	
	Понятия за правосъдие и достъп до правосъдие	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Култивиране на добри взаимоотношения с различни хора и групи	Разбиране на приликите и разликите между обществата и културите (вярвания, език, традиции, религия, начин на живот, етническа принадлежност)	
	Да се научим да оценяваме и уважаваме разнообразието и да взаимодействаме с другите в общността и по-широкия свят	
	Развиване на ценности и умения, които позволяват на хората да живеят заедно в мир (уважение, равенство, грижа, емпатия, солидарност, толерантност, включване, комуникация, преговори, управление и разрешаване на конфликти, приемане на различни гледни точки, ненасилие)	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Обсъждане на важноста на индивидуалните и колективни действия и ангажиране с обществена работа	Връзка между лични, местни, национални и глобални проблеми	
	Видове гражданска ангажираност за лични и колективни действия в различни култури и общества	
	Роли, изиграни от доброволчески групи, социални движения и граждани в подобряването на техните общности и в идентифицирането на решения на глобалните проблеми	

	Примери за лица и групи, ангажирани в граждански действия, които са имали значение на местно и глобално ниво и техните гледни точки, действия и социална свързаност	
	Разбиране, че действията имат последствия	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Разбиране на концепциите за социална справедливост и етична отговорност и прилагането им ежедневието	Какво означава да си етично отговорен и ангажиран глобален гражданин	
	Лични възгледи за справедливостта и въпроси от глобално значение (изменение на климата, справедлива търговия, борба с тероризма, достъп до ресурси)	
	Примери от реалния живот за глобална несправедливост (нарушения на правата на човека, глад, бедност, дискриминация, основана на пола, набиране на деца войници)	
	Демонстриране на умения за вземане на решения и отговорно поведение в личен, училищен и обществен контекст	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Идентифициране на възможности за ангажиране и инициране на действия	Как хората са ангажирани с тези организации и какви знания, умения и други качества носят	
	Фактори, които могат да подкрепят или възпрепятстват промяната	
	Ролята на групите и организациите (клубове, мрежи, спортни отбори, съюзи, професионални асоциации)	
	Участие в проекти и писмена работа	
	Участие в дейности на общността	
	Участие във вземането на решения в училище	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
ОБЩ СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		

Учебна единица 21 – ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА

ИДЕНТИФИКАЦИЯ

ЗАГЛАВИЕ Човешките права

УЧИЛИЩНО НИВО Прогимназиално училище

КОНТЕКСТ

- Учебните дейности ще се извършват вътре в и извън училището.
- Дейността трябва да включва максимум 2 класа
- Ученици **11-14-годишни**.

НУЖДА/ПРОБЛЕМ ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ

В едно глобализирано общество правата на човека не винаги се зачитат и съществува риск от насърчаване на расизъм и нетолерантност.

Чрез тази учебна единица участващите целеви групи ще постигнат следните ползи:

- Развиване на емпатия и взаимна отговорност;
- повишаване на съзнанието, че принципите на солидарност, равенство и зачитане на многообразието са стълбовете, които подкрепят гражданското съвместно съществуване и насърчават изграждането на справедливо и устойчиво бъдеще

ВКЛЮЧЕНА ЦЕЛЕВА ГРУПА

- Ключови играчи: ученици, учители и училище
- Заинтересовани страни: местни организации
- Бенефициенти: семействата на децата, цялата общност.

МЕТОДОЛОГИИ

- Учене чрез правене
- Учене чрез опит
- Съвместно учене
- Мозайка
- Брейнсторминг
- Дебат
- Обърната класна стая

ПЛАНИРАНЕ

ОСНОВНИ ЦЕЛИ (Цели на обучението)

- Запознаване с възприятието на учениците за правата на човека
- Осъзнаване, че човешкото право е отговор на основна потребност
- Осъзнаване, че основата на едно право е безусловното достойнство на личността
- Осъзнаване, че е необходимо да се действа за насърчаване и защита на правата на човека за доброто на общността
- Активиране на мета-познанието

ГЛОБАЛНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО⁷ (Цели на Обучението по гражданство)

Прогимназиално образование (12-15-годишни):

- *Развиване на умения за критично проучване и анализ:*
Основни предположения и динамика на силата.
- *Култивиране и управляване на идентичности, взаимоотношения и чувство за принадлежност:*
Различни нива на идентичност.
- *Споделяне на ценности и отговорности, основани на човешките права:*
Различни общности, към които принадлежат хората и как те са свързани.
- *Развиване на за оценяване и уважение към различията и разнообразието:*
Различия и уважение към многообразието.
- *Прилагане на подходящи умения, ценности, вярвания и нагласи:*
Действия, които могат да се предприемат индивидуално и колективно.
- *Развиване на мотивация и желание за грижа за общото благо:*
Ангажиране и предприемане на действия.

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

- Грамотност
- Дигитални и основани на технологии компетентности
- Междуличностни умения и способност за усвояване на нови компетентности
- Активна гражданска позиция
- Културно съзнание и изразяване

ВКЛЮЧЕНИ УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ

- Национален език
- Чужди езици
- География
- ИКТ
- Изкуства

⁷ “Глобално гражданско образование: теми и учебни цели” Публикувано през 2015 г. от Организацията на ООН за образование, наука и култура - UNESCO

ИЗПЪЛНЕНИЕ

ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

ФАЗА 0:

Цел: Запознаване с възприятието на учениците за правата на човека.

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. За да въведе темата, той/тя моли учениците да се наредят в кръг и обяснява как работи интервюто. Той/тя задава въпроси, за да стимулира дискусията, като например: <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Какво извикват в съзнанието ви думите „човешки права“?</i> ○ <i>Кой има такива права?</i> ○ <i>Какви са те?</i> ○ <i>Кой гарантира, че те се зачитат?</i> ○ <i>Какво се случва, когато не се спазват?</i> 	1. Той/тя се нарежда в кръга и отговаря на въпросите един по един.
2. Учителят събира отговорите на учениците на табло и иска учениците да ги обобщят в мисловна карта.	2. Учениците гледат отговорите и ги обобщават в мисловна карта.

ФАЗА 1

Цел: **Осъзнаване, че човешкото право е отговор на основна потребност.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. Учителят представя ХАРТАТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА и идентифицира съответните нужди.	1. Той/тя слуша, участва в дискусията и идентифицира нуждите.
2. Той/тя дава таблица, която трябва да бъде попълнена с някои от най-важните нужди и съответните човешки права.	2. Учениците се разделят по двойки и попълват таблица с правата на човека и съответните нужди.
3. Той/тя иска да представи работата си.	3. Учениците дискутира с членовете на групата си и представят работата си.

4. Учителят иска да обобщят в една таблица.
5. Той/тя иска да намерят във вестникарски статии, реклами, песни и/или филми примери за отказ на тези права.
6. Той/тя моли да представи на класа изследването, проведено и обобщено в час с членовете на неговата/нейната група.
7. Той/тя ги кани да подготвят общаващото табло.

4. Той/тя сътрудничи при изготвянето на обобщената таблица.

ФАЗА 2:

Цел: **Осъзнаване, че основата на едно право е безусловното достойнство на личността**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. Учителят разделя учениците на групи, като им дава число от 1 до 5 и дава на всяка група материали за един от следните герои: Ганди, Нелсън Мандела, М.Л. Крал, Ане Франк, Малала Юсуфзай.	1. Учениците се подреждат в група според дадения номер и вземат материала.
2. Той/тя ги моли да прочетат материала, да обсъдят и да направят резюме.	2. Той/тя чете, обобщават и сравнява с другите членове на групата.
3. Той/тя събира групите и започва дискусията между различните герои.	3. Той/тя се присъединява към класа, представя своя герой и слуша представените от другите.
4. Той/тя моли всяка група да подготви ppt презентация за работата си и да я представи на класа.	4. Учениците си сътрудничат в изготвянето на ppt презентация и я представят.
5. Той/тя започва дискусия чрез насочващи въпроси, като идентифицира как липсата на зачитане на правата на човека	5. Той/тя участва в дискусията и сътрудничи в изготвянето на мисловната карта.

<p>уврежда достойнството и ги моли да обобщят на мисловна карта.</p> <p>6. Учителят ги кара да се разделят на две групи, едната защитаваща правата на човека и другата, която им се противопоставя. Той/тя моли да подготви възможни интервенции на определената позиция.</p> <p>7. Той/тя събира групите и открива дискусията за дейността.</p>	<p>6. Учениците се разделят на 2 групи и подготвят възможни интервенции, всеки в своята група.</p> <p>7. Той/тя участва в дебата като внимава за времето и правилата.</p>
--	---

ФАЗА 3

Цел: **Осъзнаване, че е необходимо да се действа за насърчаване и защита на правата на човека за доброто на общността.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. Учителят предлага да се помогне общността да осъзнае, че човешките права трябва да се зачитат.</p> <p>2. Той/тя разделя учениците на групи и иска от тях да подготвят въпросник, който да бъде даден у дома, на приятелите и в квартала, за да идентифицират какво може да се направи за повишаване на осведомеността по този въпрос.</p> <p>3. Той/тя иска от учениците да анализират резултатите и да ги обобщят в графика.</p> <p>4. Учителят иска учениците да осъзнаят проекта за обучение по гражданство.</p>	<p>1. Той/тя дава мнението си.</p> <p>2. Учениците се разделят на групи и формулират възможни въпроси за въпросника. Всяка група представя работата си и всички заедно определят крайния вариантна въпросника, който да бъде представен на общността.</p> <p>3. Учениците анализират получените данни заедно със съучениците си чрез графиката.</p> <p>4. Учениците планират, проектират и изпълняват проекта за обучение по гражданство.</p>

5. Учителят иска учениците да представят работата си на общността.

5. Учениците представят работата си на общността чрез брошура, статия във вестник, и др., за да повишават осведомеността относно зачитането на човешките права.

ФАЗА 4

Цел: Да се активира мета-познанието

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
<p>1. Учителят иска учениците да преминават през фазите на учебната единица.</p> <p>2. Той/тя предлага въпросите, зададени във фаза 0, и отбелязва различните отговори на табло и иска от учениците да ги обобщят на карта.</p> <p>3. Учителят иска учениците да сравнят картата, направена в началото на работата с настоящата и да определят какво се е променило.</p> <p>4. Учителят иска от учениците да самооценят работата си чрез следните въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Интересна ли ви беше работата? Защо да/защо не?</i> ○ <i>Коя фаза ви се стори най-интересна или най-малко интересна и защо?</i> ○ <i>Какво бихте искали да направите по различен начин?</i> ○ <i>Кое послание ви хареса най-много?</i> ○ <i>Смятате ли, че може да бъде полезно за живота ви?</i> ○ <i>По какъв начин?</i> 	<p>1. Учениците преминават през стъпките и обобщават в диаграма.</p> <p>2. Учениците отговарят на въпросите и обобщават отговорите на картата.</p> <p>3. Ученикът сравнява двете карти и определя какво се е променило.</p> <p>4. Ученикът попълва въпросника.</p>

	5. Учителят иска от учениците да представят констатациите от въпросника и да създадете заключителна карта.	5. Учениците работят заедно върху заключителната карта.
--	--	---

РЕСУРСИ

- Човешки ресурси: учители/обучители, ученици, семейства, местна общност
- Финансови ресурси: възможни спонсори от местни магазини, компании, реклами
- Възможни партньорства с участници в общността: НПО-та за човешки права

МЯСТО НА ДЕЙНОСТИТЕ

В класната стая:

Учениците участват в дейностите, предложени от учителя и участват в дискусия/дебат, подготвят сценария за интервюта/въпросник. Накрая те събират резултатите и изпълняват проекта за обучение по гражданство въз основа на резултатите.

Извън класната стая:

Раздават въпросника сред членовете на семейството и приятелите, живеещи в квартала.

ОЦЕНКА И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

ЕЛЕМЕНТИ ЗА ОЦЕНКА

В края на учебната единица ученикът трябва да може да:

- да осъзнаят, че човешкото право е отговор на основна потребност
- да осъзнаят, че основата на едно право е безусловното достойнство на личността
- да осъзнаят, че е необходимо да се действа за насърчаване и защита на правата на човека за доброто на общността
- прилагат на практика наученото и да се поставят в услуга на общността за постигане на общото благо.

ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОЦЕНКА

- Въпросник за самооценка (**Приложение 1**)
- Таблица за оценяване, базирана на Глобалните образователни цели за обучение на гражданите, за възрастта 12-15 години (**Приложение 2**)

ДЕЙНОСТИ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

Представяне на резултатите от проекта за обучение по гражданство в края на учебната година чрез изложба, брошура или статии във вестници.

ИНСТРУМЕНТИ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

Брошура, вестник, публикации в социалните мрежи, училищен уебсайт.

Приложение 1

Област: ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО

Учебна единица 21: ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА

ВЪПРОСНИК ЗА САМООЦЕНКА

Въпрос		Отговор
1.	Какви са „човешките права“? и кой има такива?	
2.	Кой трябва да гарантира спазването на правата на човека?	
3.	Какво се случва, когато правата на човека не се спазват?	
4.	Как липсата на зачитане на човешките права може да увреди достойнството на хората?	
5.	Изпълненият проект беше ли ви интересен? Защо да/защо не?	
6.	Коя фаза ви се стори най- интересна или най-малко интересна и защо?	
7.	Какво научихте, а не знаехте преди?	

Учителят може да добави въпроси, които той/тя смята за подходящи за оценка от ученика.

Приложение 2
Област: ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО
Учебна единица 21: ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА
ТАБЛИЦА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ⁸
Прогимназиално образование (12-15-годишни)

Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Изследване на основните предположения и описване на неравенствата и динамиката на силата	Понятия за равенство, неравенство, дискриминация	
	Фактори, влияещи върху неравенствата и динамиката на силата и предизвикателствата, пред които са изправени някои хора (мигранти, жени, младежи, маргинализирано население)	
	Анализ на различни форми на информация за глобални проблеми	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Разграничаване между лична и колективна идентичност и различни социални групи и култивиране на чувство за принадлежност към цялото човечество	Множество идентичности, принадлежащи и свързани с различни групи	
	Сложност на личната и колективната идентичност, вярвания и гледни точки (лични, групови, професионални, граждански)	
	Ангажиране и сътрудничество в проекти, насочени към общи предизвикателства	
	Чувство за принадлежност към цялото човечество	
	Култивиране на положителни взаимоотношения с хора от различни и различни среди	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		

⁸ “Глобално гражданско образование: теми и учебни цели” Публикувано през 2015 г. от Организацията на ООН за образование, наука и култура - UNESCO

Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Демонстриране на признателност и уважение към различията и разнообразието, култивиране на емпатия и солидарност към други индивиди и социални групи	Лични и споделени ценности, как те могат да се различават и какво ги оформя	
	Значението на общите ценности (уважение, толерантност и разбиране, солидарност, съпричастност, грижа, равенство, приобщаване, човешко достойнство) в ученето за мирно съжителство	
	Ангажимент за насърчаване и защита на различията и многообразието (социални и екологични)	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Дебат за ползите и предизвикателствата на разликата и разнообразието	Значението на добрите взаимоотношения между индивиди, групи, общества и национални държави за мирно съвместно съществуване, лично и колективно благополучие	
	Как различните идентичности (етнически, културни, религиозни, езикови, пол, възраст) и други фактори влияят върху способността ни да живеем заедно	
	Предизвикателствата на съвместния живот и това, което може да причини конфликт (изключване, нетолерантност, стереотипи, дискриминация, неравенства, привилегии, собствени интереси, страх, липса на комуникация, свобода на изразяване, недостиг и неравен достъп до ресурси)	
	Как индивиди и групи с различна идентичност и членство се ангажират колективно по въпроси от глобално значение, за да постигнат подобрения в световен мащаб	
	Практикуване на умения за диалог, преговори и управление на конфликти	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Проучване как отделни лица и групи са предприели	Определяне на ролите и задълженията на индивидите и групите при предприемане на действия	

действия по въпроси от местно, национално и глобално значение и отговорите на местни, национални и глобални проблеми	Предвиждане и анализиране на последствията от действията	
	Идентифициране на действията, предприети за подобряване на общността	
	Идентифициране на ползите, възможностите и въздействието на гражданската ангажираност	
	Фактори, допринасящи за успеха и фактори, ограничаващи успеха на индивидуалните и колективни действия	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Развиване и прилагане на умения за активно ангажиране и предприемане на действия за насърчаване на общото благо	Лична мотивация и как това се отразява на активното гражданство	
	Личен набор от ценности и етика, които да ръководят решенията и действията	
	Начини за участие в решаването на проблем от глобално значение в общността	
	Проактивно участие в местни, национални и глобални инициативи	
	Разработване и прилагане на необходимите знания, умения, ценности и нагласи, подкрепени от универсални ценности и принципи на правата на човека	
	Възможности за доброволческа дейност и обучение	
	Работа в мрежа (връстници, гражданско общество, организации с нестопанска цел, професионални представители)	
	Социално предприемачество	
	Приемане на положително поведение	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
ОБЩ СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		

Учебна единица 22 – НИЕ КАТО ГРАЖДАНИ НА СВЕТА

ИДЕНТИФИКАЦИЯ

ЗАГЛАВИЕ Ние като граждани на света

УЧИЛИЩНО НИВО Средно училище

КОНТЕКСТ

- Учебните дейности ще се провеждат вътре в и извън училището.
- Дейността може да включва един или повече класове (максимум 20 ученика в клас)
- Ученици **16-19-годишни**.

НУЖДА/ПРОБЛЕМ ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ **Нужда:** Овластяване на гражданите да поемат активна роля в обществото, чрез насърчаване на дейности/предизвикателства, които се борят срещу социални, икономически, културни и екологични проблеми.

Предимства:

- Глобална осведоменост за проблемите на хората
- Оценяване на идентичността на всеки човек
- Признаване на стойността на всеки човек
- Признаване на разнообразието и споделяне на отговорности

ВКЛЮЧЕНА ЦЕЛЕВА ГРУПА

- Ключови играчи: ученици, учители и обучители
- Заинтересовани страни: местни сдружения и публични власти
- Бенефициенти: семействата на учениците, цялата общност.

МЕТОДОЛОГИИ

- Брейнсторминг
- Дискусия в клас/интервю
- Игра в кръг
- Сравнение между партньори
- Анализ на данни
- Писане на текст
- Доброволческа дейност

ПЛАНИРАНЕ

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

(Цели на обучението)

- Разбиране на знанията на учениците за глобалното гражданство
- Повишаване на осведомеността на учениците за социални, икономически, културни и екологични проблеми
- Повишаване на осведомеността на учениците за глобалното разнообразие и гражданството
- Развиване на уважение към другите хора
- Насърчаване на промяната в поведението/отношението по отношение на зачитането на многообразието
- Мета-познание

ГЛОБАЛНИ ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО⁹

(Цели на Обучението по гражданство)

Гимназиално образование (15-18+ годишни):

- *Развиване на умения за критично проучване и анализ:*
Основни предположения и динамика на силата.
- *Култивиране и управляване на идентичности, взаимоотношения и чувство за принадлежност:*
Различни нива на идентичност.
- *Споделяне на ценности и отговорности, основани на човешките права:*
Различни общности, към които принадлежат хората и как те са свързани.
- *Развиване на нагласи за оценяване и уважение на различията и разнообразието:*
Различия и уважение към многообразието.
- **Прилагане на подходящи умения, ценности, вярвания и нагласи:**
Действия, които могат да се предприемат индивидуално и колективно.
- *Демонстриране на лична и социална отговорност за мирен и устойчив свят*
Етично отговорно поведение
- *Развиване на мотивация и желание за грижа за общото благо*
Ангажиране и предприемане на действия

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТ И ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

- Грамотност
- Многоезичност
- Междуличностни умения и способност за усвояване на нови компетентности
- Дигитални и основани на технологии компетентности
- Активна гражданска позиция

⁹ “Глобално гражданско образование: теми и учебни цели” Публикувано през 2015 г. от Организацията на ООН за образование, наука и култура - UNESCO

- Културно съзнание и изразяване

**ВКЛЮЧЕНИ
УЧЕБНИ
ПРЕДМЕТИ**

Всички предмети

ИЗПЪЛНЕНИЕ

**ОПИСАНИЕ НА
ДЕЙНОСТИТЕ**

ФАЗА 0:

Цел: Запознаване с възприятието на учениците за глобалното гражданство.

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. Той/тя подготвя карта с "ГЛОБАЛНОГРАЖДАНСТВО" CITIZENSHIP" в средата и иска учениците да напишат какво знаят по тази тема и възможните различни последици.	1. Учениците пишат като уважават мненията на другите хора.
2. Учителят иска учениците да разсъждават върху това, което са открили и водят дискусия.	2. Той/тя разсъждава и участва в дискусията.

ФАЗА 1

Цел: Повишаване на осведомеността на учениците за социални, икономически, културни и екологични проблеми.

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
3. Учителят им дава карта на света с индикации за производството на стоки, които характеризират световния пазар и ги кани да напишат обобщение с данните, които получават от икономико-географската карта.	3. Той/тя участва в дейността и идентифицира мястото на произход, като чертае линии.
4. Той/тя разделя класа на двойки, моли ги да си водят своите бележки поотделно и обяснява четири последователности, свързани с някои аспекти на	4. Той/тя отговаря, слуша и споделя знанията си със своите съученици.

глобализацията. При всяка последователност той/тя спира и кани двойките да споделят своите бележки, за да начертаят ключовите понятия.

5. Въз основа на наблюдението на работата на двойките, той/тя дефинира с класа обобщена схема, която пренася с учениците на табло на класа.

6. Той/тя показва слайд, с който подчертава връзката между глобализацията и третия свят и приканва към дискусия.

7. Учителят проследява процеса на глобализация до неговия исторически контекст, за да насърчи размисъл върху връзката между настоящето и миналото. За тази цел той/тя представя картата на колониалните империи през 1914 г. и разказва процеса на тяхното формиране, като моли учениците да интегрират съдържанието, използвайки данните, предоставени от картата, и да изготвят обобщена карта.

5. Ученикът наблюдава планисферата с предметите и пише обобщение въз основа на инструкциите на учителя.

6. Ученикът слуша, води си бележки и при всяка последователност ги споделя със своите съученици. В края на работата той/тя извежда ключовите понятия, които представя на учителя за проверка и изгражда обобщение.

7. Ученикът наблюдава картата и свързва историята с представените на картата данни. Работи в група за изработване на обобщаващо табло.

ФАЗА 2:

Цел: **Повишаване на осведомеността на учениците за глобалното разнообразие и гражданството.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. Той/тя се фокусира върху пример за бедност и маргинализация в днешния „глобализиран трети свят“ и	1. Учениците слушат и задават въпроси.

	<p>кани имигрант да разкаже история за злоупотребата с детски труд.</p> <p>2. Учителят иска от учениците да подготвят ppt презентация, използвайки изображения и информация от Интернет.</p> <p>3. Учителят избира заедно с учениците най-значимите слайдове и подготвя с тях ppt презентация на класа.</p> <p>4. Учителят задава въпроси за размисъл относно пазарната експанзия от миналото и настоящето (напр. какви разлики имат трите етапа на процеса на глобализация по отношение на субекти, стоки, технологично и научно развитие, исторически, политически, икономически и културни сценарии? Какви елементи на приемственост?).</p> <p>5. Учителят насочва вниманието върху релевантни аспекти на бъдещето, като например:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Различия между север и юг - Демографско увеличение - Мултиетническо общество и миграционни потоци - Рискава среда <p>6. Учителят разделя класа на групи и дава на всяка една от горните точки като ги кара да ги проучат.</p> <p>7. Учителят иска от всяка група да направи обобщаваща ppt презентация и да я представи пред класа.</p>	<p>2. Учениците търсят снимки и информация в Интернет за детския труд и подготвят ppt презентация</p> <p>3. Ученикът споделя работата си и я сравнява с тази на съучениците си и заедно подготвят ppt презентация.</p> <p>4. Ученикът слуша, отговаря и споделя със съучениците си това, което знае чрез табло, за да сравни различните етапи на процеса на глобализация.</p> <p>5. Учениците слушат.</p> <p>6. Той/тя се включва в групата и изпълнява поставената от учителя задача.</p> <p>7. Той/тя обяснява работата на своята група.</p>
--	---	--

ФАЗА 3

Цел: **Насърчаване на промяната в поведението/отношението по отношение на зачитането на многообразието.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
1. Учителят предлага да информират общността по темата.	1. Той/тя дава мнението си.
2. Той/тя иска да се изготви въпросник, който да бъде предоставен на семейството и приятелите, за да се идентифицира проектът, който трябва да бъде изпълнен.	2. Учениците се разделят на групи и формулират възможни въпроси за въпросника. Всяка група представя своята работа и заедно с останалите обобщава уникален въпросник.
3. Учителят моли учениците да изпратят въпросника на семейството и приятелите си.	3. Учениците изпращат въпросника у дома и на приятели.
4. Той/тя иска да анализират резултатите и да ги обобщят в графика.	4. Той/тя анализира получените данни с тези на съучениците си чрез графика.
5. Той/тя иска учениците да изпълнят проекта за обучение по гражданство.	5. Учениците планират, проектират и прилагат със своите съученици това, което се изисква и представят работата си на общността.

ФАЗА 4

Цел: **Да се активира мета-познанието.**

Какво прави учителят	Какво прави ученикът
----------------------	----------------------

	<p>1. Учителят иска учениците да преминат през фазите на учебната единица.</p> <p>2. Той/тя предлага въпросите, зададени във фаза 0, и отбелязва различните отговори на табло. Той/тя моли учениците да ги обобщят на карта.</p> <p>3. Учителят иска учениците да сравнят картата, направена в началото на работата, с текущата и да идентифицират какво се е променило.</p> <p>4. Той/тя иска да самооценят работата си чрез следните въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> o <i>Интересна ли ви беше работата? Защо да/защо не?</i> o <i>Коя фаза ви се стори най-интересна или най-малко интересна и защо?</i> o <i>Какво бихте искали да направите по различен начин?</i> o <i>Кое послание ви хареса най-много?</i> o <i>Смятате ли, че може да бъде полезно за живота ви?</i> o <i>По какъв начин?</i> <p>5. Учителят моли учениците да представят своите констатации от въпросника и да създадат заключителна карта.</p>	<p>1. Учениците преминават през стъпките и ги обобщават в диаграма.</p> <p>2. Учениците отговарят на въпросите и обобщават отговорите на карта.</p> <p>3. Учениците сравняват двете и идентифицират какво се е променило.</p> <p>4. Учениците отговарят на въпросника.</p> <p>5. Учениците работят заедно с върху заключителната карта.</p>
--	---	---

РЕСУРСИ

- o Човешки ресурси: училищна общност, местни заинтересовани лица, семейства
- o Финансови ресурси: не е приложимо.
- o Възможни партньорства с участници в общността: местни асоциации

МЯСТО НА ДЕЙНОСТИТЕ	<p>В класната стая: Учениците участват в дейности, предложени от учителя, слушат историята, разказана от представител на имигрантите и участват в дискусиата, подготвят сценария за интервюта. Накрая те събират резултатите и изпълняват проекта за обучение по гражданство въз основа на резултатите.</p> <p>Извън класната стая: Провеждане на интервюта с членове на семейството и приятели, живеещи в квартала.</p>
----------------------------	--

ОЦЕНКА И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

ЕЛЕМЕНТИ ЗА ОЦЕНКА	<p>В края на учебната единица ученикът трябва да може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Пoviши осведомеността на учениците за глобалното разнообразие и гражданството ○ Развива уважение към другите хора ○ Насърчава промяната в поведението/отношението по отношение на зачитането на многообразието ○ Знае как да планира и проектира проект Прилага на практика наученото и да се поставя в услуга на общността за постигане на общото благо.
ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОЦЕНКА	<ul style="list-style-type: none"> ○ Въпросник за самооценка (Приложение 1) ○ Таблица за оценяване, базирана на Глобалните образователни цели за обучение на гражданите, за възрастта 5-9 години (Приложение 2)
ДЕЙНОСТИ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ	Представяне на резултатите от проекта за обучение по гражданство в края на учебната година чрез брошура или статия в уебсайта на училището.
ИНСТРУМЕНТИ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ	Брошура, публикации в социалните медии, в уебсайта на училището.

Приложение 1

Област: ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО

Учебна единица 22: НИЕ КАТО ГРАЖДАНИ НА СВЕТА

ВЪПРОСНИК ЗА САМООЦЕНКА

Въпрос		Отговор
1.	Какво е глобално гражданство?	
2.	Какви са социалните, икономическите, културните и екологичните ефекти от глобалното гражданство?	
3.	Каква е връзката между многообразието и глобалното гражданство?	
4.	Как се насърчава уважението към многообразието?	
5.	Изпълненият проект беше ли ви интересен? Защо да/защо не?	
6.	Коя фаза ви се стори най-интересна или най-малко интересна и защо?	
7.	Какво научихте, а не знаехте преди?	

Учителят може да добави въпроси, които той/тя смята за подходящи за оценка от ученика.

Приложение 2
Област: ГЛОБАЛНО ГРАЖДАНСТВО
Учебна единица 22: НИЕ КАТО ГРАЖДАНИ НА СВЕТА

ТАБЛИЦА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ¹⁰
Гимназиално образование (15-18+ години)

Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Критично оценяване на начините, по които динамиката на силата влияе върху гласа, върху достъпа до ресурси, вземането на решения и управлението	Анализ на съвременните глобални проблеми от гледна точка на динамиката на силата (равенство между половете, увреждания, младежка безработица)	
	Фактори, улесняващи или възпрепятстващи гражданството и гражданското участие на глобално, национално и местно ниво	
	Критичен преглед на различни гледни точки, възгледи и критики на опоненти или малцинства, включително оценка на ролята на масмедииите и социалните медии в глобалните дебати и относно глобалното гражданство	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Критично проучване на начините, по които различните нива на идентичност взаимодействат и живеят мирно с различни социални групи	Лична идентичност и членство в местен, национален, регионален и глобален контекст чрез множество обективи	
	Колективна идентичност, споделени ценности и последици за създаването на глобална гражданска култура	
	Сложни и разнообразни гледни точки и представи за гражданска идентичност и членство по глобални проблеми или събития или чрез културни, икономически и политически примери	
	Фактори, които водят до успешна гражданска ангажираност	

¹⁰ “Глобално гражданско образование: теми и учебни цели” Публикувано през 2015 г. от Организацията на ООН за образование, наука и култура - UNESCO

	Ангажимент за насърчаване и защита на личното и колективното благополучие	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Критично оценяване на свързаността между различни групи, общности и държави	Права и отговорности на гражданите, групите и държавите в международната общност	
	Понятие за легитимност, върховенство на закона, надлежна процедура и справедливост	
	Насърчаване на благосъстоянието в общността и разбиране на заплахите и потенциала за благосъстоянието на глобално ниво	
	Насърчаване и защита на човешките права за всички	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Развиване и прилагане на ценности, отношение и умения за управление и взаимодействие с различни групи и гледни точки	Взаимозависимост и предизвикателства на живота в различни общества и култури	
	Разнообразни и сложни гледни точки	
	Действия от различни организации за положителна промяна по отношение на глобалните проблеми	
	Ценности и отношение на емпатия и уважение извън групите, към които принадлежите	
	Концепции за мир, изграждане на консенсус и ненасилие	
	Участие в действия за социална справедливост	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Развиване и прилагане на умения за ефективно гражданско участие	Анализиране на фактори, които могат да засилят или ограничат гражданската ангажираност (икономическа, политическа и социална динамика и бариери пред представителството и участието на специфични групи като жени, етнически и	

	религиозни малцинства, хора с увреждания, младежи)	
	Избор на най-подходящия начин за получаване на информация, изразяване на мнения и предприемане на действия по важни глобални въпроси	
	Съвместни проекти по въпроси от местно и глобално значение	
	Умения за ефективна политическа и социална ангажираност	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Критично оценяване на въпросите за социална справедливост и етична отговорност и предприемане на действия за оспорване на дискриминацията и неравенството	Как различните гледни точки за социална справедливост и етична отговорност влияят върху вземането на политически решения и гражданската ангажираност или усложняват разрешаването на глобален проблем	
	Въпроси, които включват етични въпроси	
	Предизвикателства за управлението на различни и противоречиви възгледи за социална справедливост	
	Демонстриране на етична и социална отговорност	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
Учебна цел	Ключови теми	Резултат (1 до 10)
Предложете действия и станете агенти на положителна промяна	Да се научим да бъдем активни глобални граждани и да трансформираме себе си и обществото	
	Принос към анализа и идентифицирането на нуждите и приоритетите, които изискват действие/промяна на местно, национално и глобално ниво	
	Активно участие в създаването на визия, стратегия и план за действие за положителна промяна	
	Проучване на възможности за социално предприемачество	
	Критичен анализ на приноса и въздействието на работата на различни участници	
	Вдъхновяване, застъпничество и образование на другите да действат	

	Практикуване на умения за комуникация, водене на преговори, застъпничество	
	Получаване на информация и изразяване на мнение по важни глобални въпроси	
	Насърчаване на положително обществено поведение	
СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		
ОБЩ СРЕДЕН РЕЗУЛТАТ		